

“Я відчувала величезну ніжність до Тернополя і прагнула чимось віддячити”, – розповідь переселенки

Бойко Роман 31.08.2022

Фриланс-журналістка і блогерка, авторка телеграм-каналу «Непозбувний книгочитун» Тетяна Гонченко провела з родиною в Тернополі понад чотири місяці. Як обрала місто для тимчасового прихистку, як їх прийняв і чим вразив Тернопіль — Тетяна розповіла Тиктор медіа.

– Ще 24 лютого я дивилася з вікна, як усі довкола сідають у машини з речами і виїжджають, як порожніє парковка біля будинку, і думала: «Та куди вони всі?». А вже зранку 25-го ми тікали з Києва. Прокинулися від сильного вибуху — над багатоповерхівкою на сусідній вулиці збили ракету. Поки сиділи в укритті, прочитали, що в Києві вже ведуть вуличні бої, – [пише розповідь журналістки Тиктор медіа.](#)

Подумали, що із дворічною дитиною може бути небезпечно. А ще боялися «чисток» — якщо до нашого району дійдуть росіяни і почнуть шукати проукраїнських людей. Мій чоловік свого часу провів кілька місяців у СІЗО за пошкодження пам'ятника Сталіну в Запоріжжі, тож він міг бути в якихось «списках».

Вийшовши з дому у випадковому одязі в укриття, я вже не повернулася у квартиру. Чоловік піднявся додому за візочком, ноутбуками та двома котами — і ми поїхали на вокзал. Пам'ятаю, як ішла районом і думала, що, можливо, ніколи більше не зможу сюди повернутися.

Машини в нас немає, тож розраховували на будь-який потяг, що їде на захід. Першим приїхав «Інтерсіті» до Львова. Його буквально брали штурмом — натовп навалився і намагався пролізти всередину. Ми зрозуміли, що з дитиною та двома котами не варто й намагатися потрапити всередину. У відчай я думала повертатися. А потім на приміський вокзал приїхала електричка до Рівного.

Перші вагони були так само «забиті», але ми добігли до останнього, і він виявився напівпорожнім. Нам навіть вдалося сісти. З їжі мали із собою шматок ковбаси без хліба й енергетичні батончики. Цим у дорозі 9 годин годували дитину. Якийсь чоловік пригостив її бананом, і це було щастя. Дорогою писали всім знайомим, шукали варіанти, де можна пожити — нам було все одно, аби тільки дах над головою. Вдалося домовитися, щоб нас поселили в кімнату в гуртожитку.

Тож дорога загалом мала такий вигляд: 9 годин електричкою до Рівного. Потім посеред ночі таксі в передмістя, де ми знайшли ночівлю. А зранку — ще 3 години набитим ущент автобусом до Тернополя. Це все — із двома рюкзаками, дитиною, візочком і двома котами.

Пам'ятаю, найбільший відчай мене охопив біля Рівного, під час першої ночівлі. Ми зупинилися в селі, у чужих людей, без жодного розуміння, що з нами та країною буде далі. Як ми взагалі тут опинилися, і чому буквально за день життя так перевернулось? Почувалася дуже вразливою.

Але вже наступного дня ми поселилися в Тернополі в гуртожитку, де навіть мали свою кухню і ванну. Тут відчай змінився почуттям провини: частина моїх друзів лишилася в Києві. Мала відчуття, ніби вони захищатимуть місто, а я ганебно втекла. Здавалося, що це був піковий момент, який показував, хто ти є насправді, і я цей екзамен провалила. Мені хотілося бути сильною і протистояти злу.

Певно, це відчуття провини в усіх почало формуватися ще до 24 лютого — тоді тих, хто панікував і думав виїхати, висміювали і гейтили. Це відчуття підсилювали пости однієї френдеси: вона лишилася в Києві та доволі агресивно називала всіх, хто виїхав, зрадниками, які намагаються виправдати втечу піклуванням про дітей.

Як ви освоїлися в Тернополі?

У гуртожитку ми прожили майже три місяці. Нас ніхто не виганяв, але умови були такі собі. По-перше, доволі тісно. До нас приїхала чоловікова мама із Запоріжжя, і вчотирьох та із двома котами стало важко жити в одній кімнаті. По-друге, там доволі рано вимкнули опалення, і скрізь почала з'являтися пліснява, з якою ми не встигали боротися, бо вона виникала в нових місцях.

Гарячу воду вмикали тільки пізно ввечері. Інтернету не було — навіть мобільний 4G у нашій кімнаті не ловив. А якщо не закрили двері на замок, комендантка могла зайти без стуку і відчитати за те, що наш кіт лежить на стільці або що ми недостатньо добре помили підлогу в кімнаті.

На той момент уже було зрозуміло, що Київ не візьмуть. Але повертатися ще було страшно — його періодично обстрілювали. Тож через знайомих ми знайшли квартиру в центрі міста. Вона була маленька, старенька і в ній постійно щось ламалося, але після гуртожитку це було щастя. Там ми прожили ще півтора місяця, поки не повернулися додому.

У перші ж дні в Тернополі ми пішли на ринок купити базові речі — хоча б светри та штани, бо з собою не мали нічого. Моя «тривожна валізка» була розрахована на сидіння в підвалі — містила ліки, бинти, батарейки та енергетичні батончики, але нічого на випадок переїзду. Навіть трусів і шкарпеток. У лютому в місті все було зачинене: не працював ні ринок, ні

магазини. Пам'ятаю, яким щастям було знайти одну ятку посеред ринку з поганенькими футболками.

Та згодом все поступово повідкривалось, і я від стресу почала скуповувати дитині іграшки. Вона взяла з собою єдиного ведмедика, хотілося її порадувати та чимось зайняти. Хоча коли в гуртожитку дізналися, що до них приїхала дитина-переселенка, принесли кілька пакетів різних іграшок. Це було дуже зворушливо.

Коли в Києві стало спокійніше, ми відправили подрузі поштою ключі від квартири. Вона викинула зварений 23 лютого борщ і надіслала нам трохи речей: дитячий одяг, мій диктофон і доньчин самокат. Бо Софія сумувала, що всі діти катаються на самокатах, а її залишився вдома.

Як донька відреагувала на переїзд і війну?

Софії лише 2,5 роки, вона ще надто маленька, і якимось дивом ми вберегли її від розуміння про те, що таке війна і що зараз відбувається довкола.

Наприклад, коли ми вночі вийшли на вокзал у Рівному і в розпачі намагалися викликати таксі, для неї це була пригода — вона бігала, намагалася тікати і веселилася. Коли треба було спускатися в укриття — для неї це був привід пограти із сусідськими дітьми. Тож вона ходила туди із задоволенням. Інколи навіть вимагала туди спуститися, коли тривоги не було.

Звісно, вона чує наші розмови, але про війну ще не розпитувала — і нехай поки так і буде. Я хочу подовше втримати її найніжніше дитинство, коли всі люди на світі здаються добрими, коли ще не існує смерті, воєн і страждань.

Як пізнавали місто?

У перший місяць я не мала робочих замовлень. Як і багато хто з нас, 24/7 оновлювала стрічку новин і, щоб якимось вибратися із цього та провітрити голову, багато гуляла з дитиною. Так ми вивчили свій район, а потім і центр міста. Прогулянки дуже допомагали морально триматися. Чоловік здебільшого лишався вдома, потроху волонтерив, роботи в нього теж не стало (він так само пише тексти на фрилансі).

У нас були заощадження, і я багато разів подумки рахувала, на скільки їх має вистачити. В економному режимі мали протриматися рік, і це заспокоювало. Але перший час ми дуже економили — бо хто його знає, що буде далі. А тут ще й на ЗСУ треба донатити. Було незрозуміло: скільки можна дозволити собі задонатити, щоб не лишитися без нічого, якщо робота не з'явиться.

Перші тексти почали замовляти на початку другого місяця війни. Це було як диво — бо мені здавалося, що під час війни вони ще довго не будуть потрібні. Згодом я вийшла на більш-менш стабільний робочий ритм. Якийсь час

тинялася з ноутбуком кафешками, а потім мене запросила до себе в офіс місцева громадська організація — Західноукраїнський хаб громадської активності. Вона організувала безкоштовний коворкінг для переміщених журналістів. Я щодня ходила туди пішки, а в обід гуляла центром. Так поволі вивчила місто.

Із дитиною сиділи бабусі: спочатку мама чоловіка, потім моя мама. Я переїхала від батьків у 18 і після того ніколи так довго не жила з мамою. Але вся її увага була зосереджена на онуці, тож ми, на диво, нормально жили всі разом.

Чи мали в Тернополі коло спілкування?

Як виявилось, у Тернополі живе піарник компанії, для якої я раніше писала тексти. Як тільки він побачив, що я в місті — відразу написав, запропонував допомогу, докладно розписав, чим можна зайнятися в місті. Ми кілька разів ходили на каву, а ще я інколи приходила в офіс компанії попрацювати.

Викладачка, яка допомогла нам знайти кімнату в гуртожитку, стала для моєї доньки третьою бабусяю. Софія називала її «бабуся Бандана» (її звать Богдана). Ми ходили до неї в гості, а на Великдень вона влаштувала нам справжній святковий обід. Ми підтримуємо з нею зв'язок, Софія спілкується зі своєю тернопільською «бабусею» вайбером.

З переміщеними «тернопільськими» киянами постійно були на зв'язку, ділилися інформацією, де тут хороший секонд, а де смачна кава.

Яким було дозвілля? Чи вдавалося відвідувати музеї, культурні події?

За ці 4,5 місяці я один раз сходила в кіно. Це здавалося дивом — міста обстрілюють, а я сиджу в кінотеатрі. Дуже допомагало ходити на каву з різними людьми. У Тернопіль тоді переїхало багато київських знайомих, і я розвіртуалася з тими, з ким раніше спілкувалася тільки онлайн. Проговорювати свої страхи, почуття провини та біль виявилось дуже терапевтичним.

Двічі з'їздили до Львова, адже до нього лише 2 години їзди потягом. Дозвілля переважно оберталось довкола дитини. Возили її в дитячий центр, водили на дитячі читання в бібліотеку, ходили в парки, катали на катері озером і багато гуляли містом. У центрі, де ми жили півтора місяця, поруч розташований величезний парк із зоокуточком. Софія щодня ходила туди годувати оленя, віслюка та баранчиків. Це виглядало як диво: олень із величезними рогами вже бачив її здалеку, біг з усіх ніг і просовував мордочку крізь решітку. А вона пригощала його яблуками.

Інколи мені навіть було соромно — довкола війна, а мені так добре тут, де я є.

Що в місті вразило найбільше?

До цього я була в Тернополі лише проїздом і була переконана, що це маленьке непримітне містечко. Тож була вражена, наскільки воно мальовниче і сучасне. Відремонтована нова набережна з фонтанами біля величезного озера неймовірна. Крок вліво, крок вправо — і потрапляєш у доглянуті парки, їх там безліч.

Вдосталь «гіпстерських» кафешок в центрі, зручні сімейні кафе з дитячими зонами. І при цьому — майже куди завгодно можна дістатися пішки. Якщо Києву пасує діловий робочий ритм, постійні переїзди на метро або автівкою, бізнес-сніданки та насичене життя, то Тернополем можна цілими тижнями розслаблено гуляти із сім'єю.

Я звикла сприймати маленькі міста як такі, у яких мало «цивілізації», а в Тернополі є все для комфортного життя. Особливо здивувалася, коли ми знайшли парк динозаврів, схожий на київський. І наш мережевий дитячий центр, у який ми ходили вдома на Позняках. Усе є під рукою, і не треба витратити кілька годин на день на дорогу, як у Києві.

Як з'явилося тату з Тернопільським замком?

Я відчувала величезну ніжність до Тернополя і прагнула чимось йому віддячити. Хотіла якось закарбувати цей період, щоб він не завершився безслідно. І водночас хотіла тату, яке було б зроблене саме під час війни — як маркер цих історичних часів.

Коли побачила замок на гербі Тернополя, зрозуміла — це те, що треба. Погуглила історію: це найстаріша будівля міста, яку кілька разів знищували під час війн та відновлювали назад. Попри все він вистояв. Тож це такий символ стійкості, захисту та оборони.

Татуювання мені була переміщена майстриня з Харкова. Це сталося випадково: я прийшла в перший-ліпший тату-салон і не обирала майстра. Результатом задоволена: тепер частинка Тернополя завжди зі мною, і я відчуваю тепло, коли дивлюся на свою руку.

Чому вирішили повернутися до Києва?

Хотілося повернутися з режиму «перечікування» у режим «просто живемо, наскільки це можливо під час війни». У Тернополі все було тимчасовим: тимчасове житло, тимчасові знайомі, стиль життя, одяг із секунду, навіть тимчасовий чужий посуд. Я не могла будувати якісь плани, увійти у звичайний робочий ритм. Та навіть повернутися до звичного харчування — постійно було відчуття, що це не «життя», а «пересиджування».

А ще постійно гризла думка, що ми займаємо житло, яке може бути необхідне іншим. Усе ж в Києві стало більш-менш спокійно, і нам було куди повертатися. А є купа людей, яким повертатися нікуди.

Коли ми повернулися додому, у нас знову була наша няня, наш стандартний графік життя і роботи, звичне коло друзів, звичайні побутові умови, а дитина повернулася до своїх улюблених іграшок. Звісно, вже нічого не буде, як до повномасштабної військового вторгнення. Але принаймні це вже схоже на буденне життя в нових умовах.

Я знову будую плани, веду планувальник зі списком задач і навіть потроху облаштовую дім, щоб у ньому було комфортно. Дуже хочеться зараз затишку і комфорту — коли живеш у постійній небезпеці, це бажання особливо загострюється.

Чи наважились би на переїзд?

Ми навіть гуглили ціни, щоб купити житло в Тернополі. Я думала, що трикімнатна квартира в центрі Тернополя коштуватиме десь як наша двокімнатна на Позняках. Ми давно мріємо переїхати в більше житло. Але виявилось, що ціни на квартири в Тернополі майже київські, тож ідея розсипалася на друзки.

Але насправді це було б непросте рішення. Я вже встигла пожити в Новомосковську, Дніпрі, Запоріжжі та Львові. Коли переїхала в Київ, із перших днів відчула, що нарешті знайшла «своє» місто, з якого не хочеться нікуди переїжджати. Тернопіль трохи похитнув цю думку.

Але це як любити двох дуже різних людей одночасно. Тернопіль — зелений, повільний і затишний. Київ — галасливий, динамічний і сучасний, тут відбуваються всі найважливіші події країни. Шкода, що не можна жити у двох точках одночасно. Адже інколи хочеться одного, іноді іншого.

Якщо відкинути всі раціональні «за» і «проти» — Київ чи Тернопіль?

Обдумавши це вже після повернення, я зрозуміла, що ми з Тернополем все-таки не збігаємося ритмами. Тернопіль розслабляє, там хочеться гуляти, релаксувати, дивитися на зелені листочки й повільно пити каву в кафе.

Київ більше стимулює рухатися, будувати плани, жити в ритмі й до чогось прагнути. Тут значно вища швидкість життя, і мені це імponує. Але було б чудово мати житло в обох містах. Наприклад, у Тернополі жити десь біля озера в літні місяці, а в Києві — решту року.

<https://galas.te.ua/2022/08/%d1%8f-%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%87%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d0%b0-%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d1%87%d0%b5%d0%b7%d0%bd%d1%83-%d0%bd%d1%96%d0%b6%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c-%d0%b4%d0%be-%d1%82%d0%b5%d1%80/>